

DOSSIER DE PROCLAMACIÓ

EDWARD O. WILSON

XIX PREMI INTERNACIONAL CATALUNYA

Barcelona, maig de 2007

ÍNDEX

Presentació	3
Bases del Premi Internacional Catalunya	4
Jurat del XIX Premi Internacional Catalunya 2007	5
Guardonats anteriors	6
Sobre Edward O. Wilson	
<u>Inicis, formació i reconeixements</u>	7
<u>Recorregut científic i repercussió</u>	9
La sociobiologia: un nou camp científic	9
Nous conceptes: biofília, biodiversitat, consiliència...	11
En defensa del medi ambient	12
<u>Bibliografia</u>	14
Contactes	15

PRESENTACIÓ

El Premi Internacional Catalunya, atorgat anualment per la Generalitat de Catalunya, i dotat amb 80.000 euros i l'escultura "La clau i la lletra" d'Antoni Tàpies, es concedeix a aquelles persones que han contribuït decisivament amb el seu treball creador a desenvolupar els valors culturals, científics o humans arreu del món.

Enguany, la convocatòria del Premi s'ha estès des del 10 de maig fins el 31 de desembre del 2006, i hi ha concorregut 235 candidatures provinents de 65 països, presentades per 227 institucions de 53 països i pel mateix jurat.

Des del mes de gener el jurat ha examinat les esmentades propostes i n'ha efectuat la selecció. Finalment, havent procedit a la votació de les candidatures finalistes, el jurat ha decidit atorgar per majoria absoluta el XIX Premi Internacional Catalunya 2007 al biòleg nord-americà

Edward O. Wilson

El Molt Honorable senyor José Montilla, president del Govern català, lliurarà el premi al doctor Wilson en el transcurs d'una cerimònia al Palau de la Generalitat, a Barcelona, el novembre d'aquest any 2007.

BASES DEL PREMI INTERNACIONAL CATALUNYA

1. El Premi Internacional Catalunya és atorgat anualment per la Generalitat de Catalunya.
2. Formen el jurat del Premi Internacional Catalunya personalitats rellevants del món de la ciència, l'economia, les arts i la cultura.
3. Poden ser presentades per a la candidatura al Premi Internacional Catalunya aquelles persones que han contribuït decisivament amb el seu treball creador a desenvolupar els valors culturals, científics o humans arreu del món.
4. Les candidatures al Premi Internacional Catalunya les presenten acadèmies, centres culturals o d'investigació i altres institucions semblants, o els membres del jurat, i han d'incloure un currículum de la persona candidata.
5. El Premi Internacional Catalunya no es pot atorgar a títol pòstum.
6. El Premi Internacional Catalunya ha de ser atorgat a una sola persona, tret que de forma motivada el jurat justifiqui la conveniència d'atorgar-lo de forma conjunta a més d'una persona.
7. El Premi Internacional Catalunya s'ha de lliurar a la persona guanyadora en el curs d'un acte que és presidit pel president o presidenta de la Generalitat de Catalunya i al qual es convoquen les persones membres del jurat.
8. El XIX Premi Internacional Catalunya 2007 té una dotació de 80.000 euros i l'escultura "La clau i la lletra" d'Antoni Tàpies.

JURAT DEL XIX PREMI INTERNACIONAL CATALUNYA 2007

PRESIDENT

José Montilla

President de la Generalitat de Catalunya

PRESIDENT DELEGAT

Xavier Rubert de Ventós

Filòsof

MEMBRES

Wijdan Ali

Historiadora de l'art i ambaixadora de Jordània a Itàlia

Ricard Bofill

Arquitecte

Juan Manuel Bonet

Crític d'art

Josep Maria Castellet

Escriptor i editor

Núria Espert

Actriu i directora teatral

Barbara Hendricks

Soprano

Edgar Morin

Filòsof

Kazuo Ogoura

Escriptor i president de la Fundació Japó

Baltasar Porcel

Escriptor

Andrea Riccardi

Historiador i president de la Comunitat de Sant Egidí

Mstislav Rostropòvitx

Violoncel·lista

GUARDONATS ANTERIORS

1989, el filòsof anglès **Karl R. Popper**

1990, el físic pakistanès **Abdus Salam**

1991, l'oceanògraf francès **Jacques-Yves Cousteau**

1992, el violoncel·lista rus **Mstislav Rostropòvitx**

1993, el genetista italià **Luigi Luca Cavalli-Sforza**

1994, el pensador francès **Edgar Morin**

1995, els polítics txec **Václav Havel** i
l'alemany **Richard von Weizsäcker** (excepcionalment compartit)

1996, l'escriptor turc **Yashar Kemal**

1997, l'economista indi **Amartya Sen**

1998, el polític francès **Jacques Delors**

1999, l'escriptora anglesa **Doris Lessing**

2000, l'historiador marroquí **Abdallah Laroui**

2001, l'historiador del cristianisme i cooperant italià **Andrea Riccardi**

2002, l'assagista nord-americà **Harold Bloom**

2003, l'escriptora i activista egípcia **Nawal al-Sa'dawi**

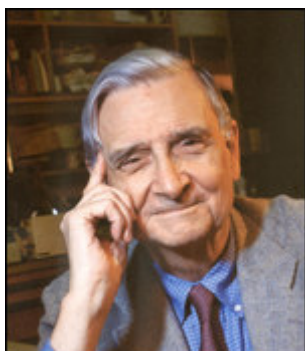
2004, el filòsof palestí **Sari Nusseibeh** i
l'escriptor israelià **Amos Oz** (excepcionalment compartit)

2005, l'antropòleg francès **Claude Lévi-Strauss**

i 2006, el bisbe català **Pere Casaldàliga**

SOBRE EDWARD O. WILSON

Inicis, formació i reconeixements

Nascut a Birmingham, Alabama, als Estats Units, l'any 1929, Edward Osborne Wilson s'interessa des de ben petit per la història natural. Als 7 anys es fereix un ull en un accident de pesca i la seva capacitat per observar queda reduïda, motiu pel qual es concentra en els insectes. Als 10 anys es trasllada amb la seva família a Washington DC, on passa hores al Zoo i al Museu d'Història Natural, fascinat en la contemplació de plantes, insectes i altres animals.

Als 16 anys, amb la intenció de dedicar-se a l'entomologia –branca de la zoologia que estudia els insectes-, comença a recollir mosques, però l'escassetat d'agulles per subjectar aquests insectes, causada per la Segona Guerra mundial, l'obliga a canviar-los per les formigues, que poden ser emmagatzemades en flascons.

Wilson es llicencia en biologia a la Universitat d'Alabama el 1949 i el 1951 s'incorpora a la Universitat de Harvard, Cambridge, Massachussets, universitat que ja mai deixaria. El 1953 és elegit membre juvenil de la Societat de la Universitat, fet que li garanteix beques de viatge per a les seves investigacions. Viatja a Cuba, on queda impressionat pel grau de destrucció ecològica de l'illa. Després vola a Mèxic. Arreu recull formigues. El 1954 acaba la seva tesi doctoral sobre l'anatomia i fisiologia de les formigues del gènere *Lasius*.

La Societat i el Museu de Zoologia Comparada de Harvard li ofereixen aleshores l'oportunitat de fer un viatge de nou mesos pel Pacífic meridional, que recorre a la recerca de noves espècies de formigues.

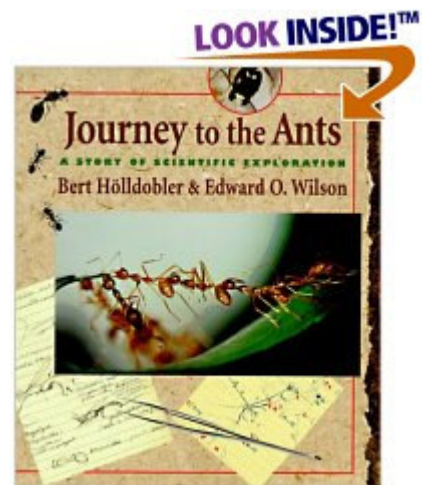
El 1956 esdevé professor assistent de biologia a la Universitat de Harvard. El 1958 la de Stanford li ofereix un lloc vitalici de professor, però es queda a Harvard, fins el 1972 com a catedràtic de zoologia i des d'aleshores com a conservador d'entomologia del Museu de Zoologia Comparada, feina que sempre havia desitjat.

El 1961 viatja a Trinitat i a Surinam, on fa nous descobriments. Quan torna, coneix l'ecòleg, biòleg evolutiu i matemàtic Robert McArthur, amb qui el 1967 escriu un important llibre sobre la biogeografia de les illes, *The Theory of Island Biogeography*.

El 1975 Edward Wilson publica l'impressionant volum *Sociobiology: The New Synthesis*. La major part del llibre és una revisió de tot el que se sap dels animals socials des del punt de vista de la biologia evolutiva; en l'últim capítol aplica els mateixos principis i plantejaments a les societats humanes.

On Human Nature, publicat el 1978, rep l'any següent el premi Pulitzer. Es tracta d'un assaig especulatiu, un llibre sobre ciència però no científic, que pretén bastir un pont entre les dues cultures acadèmiques, la dels científics naturals i la dels socials, buscant en la biologia evolutiva els fonaments que fins ara els faltava als estudis socials i humanístics.

A partir de 1969 Wilson col·labora estretament amb l'etòleg alemany Bert Hölldobler, amb qui acaba publicant el 1990 *The Ants*, guardonat amb un altre Pulitzer el 1991.

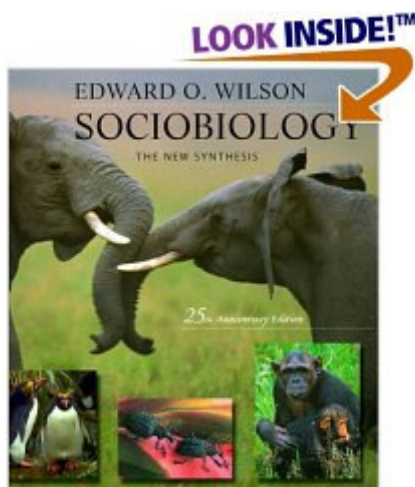
Ha rebut, entre altres distincions, la Medalla nacional de ciència dels Estats Units (1976), el premi Tyler per Èxits Mediambientals (1984), el premi Crafoord (distinció concebuda per l'Acadèmia Nobel per guardonar les àrees no cobertes pels seus premis –biologia, oceanografia, matemàtiques i astronomia, 1990), els dos Pulitzer esmentats i més de vint-i-cinc doctorats honoris causa. L'últim guardó ha estat el Ted 2007, per la seva obra *The creation. An appeal to save life on Earth*.

Actualment és professor honorari i conservador del departament d'Entomologia del Museu de Zoologia Comparativa de la Universitat de Harvard, als Estats Units.

Recorregut científic i repercussió

Edward O. Wilson, un dels científics de més reputació internacional, és un eminent entomòleg (concretament mirmeccòleg, especialitzat en l'estudi de les formigues), investigador, teòric i naturalista. A més d'un conegut activista mediambiental i capdavanter en la reflexió sobre la ciència.

Conceptes i categories avui habituals han estat introduïts per ell en la literatura científica. És el pare de l'anomenada sociobiologia i autor del terme biodiversitat, així com d'altres com conducta social, èxit reproductiu i parentiu genètic.

La sociobiologia: un nou camp científic

El 1975 Edward Wilson publica *Sociobiology: The New Synthesis*: sota el nom de sociobiologia, proposa una teoria consistent en “l'estudi sistemàtic de les bases biològiques de tota conducta social”. Esdevé el primer biòleg evolucionista que postula la

teoria que sosté que la clau de l'evolució és la preservació del gen abans que la de l'individu.

Aplicant principis evolutius a la comprensió del comportament social humà i a la cultura humana, Wilson estableix la sociobiologia com un nou camp de la ciència. Argumenta que els éssers humans, com altres animals socials, no disposen completament d'una voluntat lliure sinó que més aviat es troben en una corretja genètica i continuen essent governats per certes lleis basades en la biologia (és a dir, lleis epigenètiques), resoltes per les lleis de l'evolució.

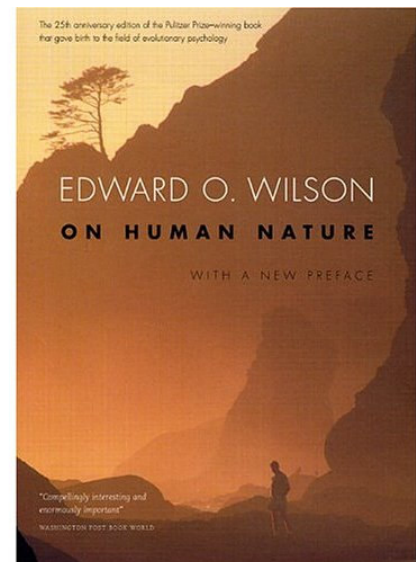
La sociobiologia proporciona aleshores un argument per rebutjar la doctrina comuna de la tabula rasa, la "pissarra en blanc", que sosté que els éssers humans neixen sense cap contingut mental innat i que és la cultura la que augmenta el coneixement i ajuda a sobreviure i tenir èxit. Wilson defensa pel contrari que el pensament humà està format tant per herència genètica com per cultura, si no més. El que es pot discutir, diu ell, és quanta influència poden tenir els factors socials i mediambientals en alterar el comportament humà.

Edward Wilson defineix així la natura humana com una col·lecció de lleis epigenètiques: els patrons humans de desenvolupament mental. Els fenòmens culturals, els rituals, etc., són producte, no parts, de la natura humana. Els treballs artístics, per exemple, no formen part d'aquesta, però la nostra apreciació de l'art sí. I aquesta apreciació, o la nostra por a les serps, o el tabú de l'incest, poden ser estudiats pels mètodes del reduccionisme. Fins aleshores aquests fenòmens eren objecte d'estudi psicològic, sociològic o antropològic, i Wilson proposa que formin part d'una recerca interdisciplinària.

Aquesta pretensió d'un biòleg de mesurar la conducta social humana de la mateixa manera que la dels animals, xoca amb una violenta oposició, sobretot per por a descobrir que alguna part de la conducta humana estigués genèticament determinada. Especialment virulenta és la reacció d'un grup de marxistes de l'àrea de Boston, entre els que es troben col·legues de Wilson com Richard Lewontin i Stephen Jay Gould, que es dedicaven a denunciar qualsevol investigació que pogués tenir una implicació racista. Però el llibre de Wilson no té res a veure amb les investigacions sobre la possible herència de la intel·ligència. Ell mateix adverteix: "Ha arribat el moment de recalcar que hi

ha una perillosa trampa en la sociobiologia, que es pot preveure només amb una vigilància constant. La trampa és la fal·làcia naturalista de l'ètica que, sense cap crítica, conclou que el que és, pot ser. El 'el que és' en la natura humana és, en un alt grau, l'herència de l'existència d'un caçador-recol·lector al Pleistocè. Quan una línia genètica qualsevol es demostra, no es pot utilitzar per justificar una pràctica continuada en societats presents i futures”.

El 1978, amb *On Human Nature*, Wilson pretén eliminar la frontera entre la cultura humanística i la científica. Com el mateix autor explica, “havia arribat el moment de tancar la famosa bretxa entre les dues cultures, i la sociobiologia en general, que és simplement l'extensió de la biologia de població i la teoria evolucionista de l'organització social, és l'instrument adient per aquest esforç”.

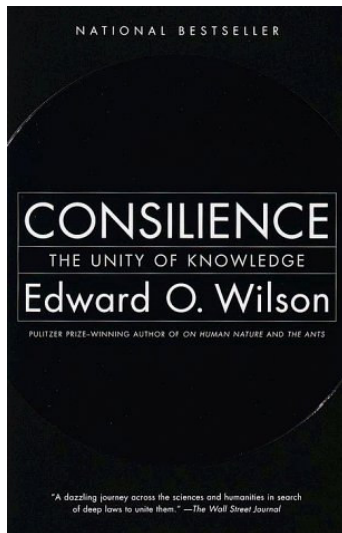
Nous conceptes: biofília, biodiversitat, consiliència...

Un altre concepte que introdueix Edward Wilson és el de biofília, el plaer espontani que sentim en contacte amb la natura salvatge, i que trobem al seu llibre *Biophilia*, el 1984. I biodiversitat, títol d'un llibre col·lectiu editat el 1988, sota l'auspici de l'Acadèmia Nacional de Ciències. El 1992 apareix *The Diversity of Life*, que de seguida es converteix en el llibre més influent sobre aquestes qüestions.

El 1998 Wilson publica *Consilience. The Unity of Knowledge*, on introdueix el concepte de “consiliència”, paraula que significa “acció conjunta”, en aquest cas de les diverses branques del coneixement humà. És la idea que el món, en tota la seva diversitat i complexitat, és explicable a partir d'uns mateixos principis generals, que s'apliquen tant a les ciències com a les humanitats. Amb aquest treball encoratja els experts a establir un pont que uneixi el gran nombre de forats existents entre i a dins de les cultures, la ciència i les arts. Aquests forats no haurien d'existir, manté Wilson, ja que les ciències, les humanitats i les arts

tenen un objectiu comú: donar-nos a tots nosaltres “la convicció, molt més profunda que una mera proposta de treball, que el món és ordenat i es pot explicar amb un petit número de lleis naturals”.

En fer el seu argument sintètic, Wilson examina els camins (correctes i incorrectes) pels quals es dona la ciència, els trencaclosques sobre els debats

postmodernistes dels acadèmics, i proposa idees provocadores sobre religió i natura humana. Es fixa en els biòlegs evolucionistes i els experts il·lustrats per a l'estudi de casos de ciència pròpiament dita, considera els cicles de vida de les formigues i altres insectes, i insisteix, una vegada i una altra, en el rigor i el vigor en la nostra recerca del significat. És el moment, suggereix, perquè entenguem d'una manera més completa aquesta recerca del coneixement, ja que "l'*Homo sapiens*, la primera espècie

vertaderament lliure, està a punt de desmantellar la selecció natural, la força que ens va fer... Aviat haurem de mirar profundament a dins nostre i decidir el que desitgem esdevenir".

En defensa del medi ambient

Ja des dels inicis dels seus viatges, Edward Wilson queda sorprès per l'alt grau de degradació ambiental que observava. Com gairebé tots els naturalistes, que combinen la ciència de la vida amb el respecte pels éssers vius i els seus hàbitats, Wilson esdevé conservacionista i es compromet amb la defensa de la natura. A partir de 1980 Wilson forma part del World Wildlife Fund (Fons mundial per a la vida salvatge), i el seu compromís és incansable.

Wilson ha estudiat les extincions massives del segle XX i la seva relació amb la societat moderna. Explica: “Ara quan talles un bosc, en particular un bosc vell, no només estàs traient molts arbres grans i uns quants ocells que voletegen al voltant. Estàs posant en perill dràsticament un extens arsenal d'espècies dins unes milles quadrades. El número d'aquestes espècies pot anar de desenes a

milers. Algunes d'elles encara són desconegudes per a la ciència, la qual encara no ha descobert per tant el seu indubtable paper en el manteniment de l'ecosistema, com és el cas dels fongs, els microorganismes i molts dels insectes". I afegeix: "Ens hem d'alliberar de la idea que tot el que hem de fer és guardar una mica de territori en algun lloc, i que aleshores podem fer el que vulguem amb la resta. Aquesta és una idea molt perillosa i falsa".

Conclou: "Si la gent s'hagués pres seriosament els senyals d'alerta, el llibre *The Diversity of Life*, de 1992, hagués posat les bases d'un nou nivell de discussió sobre el medi ambient i l'holocaust biòtic mundial que està tenint lloc actualment, que extermina espècies en un índex d'una cada 20 minuts. La gent hauria d'estar treballant en trobar solucions en lloc d'estar delectant-se en la ignorància. Anys després la gent encara es troba en paradigmes públics equivocats (potser deliberadament) per excusar el comportament llaminer que està acabant amb els sistemes planetaris de recolzament a la vida".

En el seu últim treball, *The creation. An appeal to save life on Earth* (2007), escrit sota la forma d'una carta a un pastor baptista, alerta sobre les conseqüències de la contaminació, el calentament global i la ràpida declinació de la diversitat biològica a la terra, i suggereix que la ciència i la religió han d'actuar conjuntament per resoldre alguns dels problemes més greus del segle que acaba de començar. "Cada espècie, per minúscula i humil que pugui semblar, és una obra mestra de la biologia i un bé digne de ser preservat".

Bibliografia

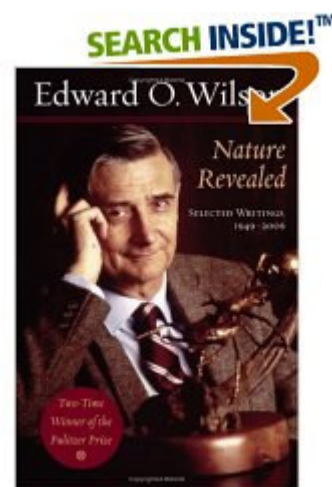
The Theory of Island Biogeography, amb Robert H. Mac Arthur, 1967
Insect Societies, 1971
Sociobiology: The New Synthesis, 1975
On Human Nature, 1978
Biophilia, 1984
The Ants, amb Bert Hölldobler, 1990
The Diversity of Life, 1992
The Biophilia Hypothesis, 1993, amb Stephen R. Kellert
Journey to the Ants: A Story of Scientific Exploration, 1994, amb Bert Hölldobler
Naturalist, 1994
In Search of Nature, 1996, amb Laura Simonds Southworth
Consilience: The Unity of Knowledge, 1998
The Future of Life, 2002
From So Simple a Beginning: Darwin's Four Great Books. 2005
Nature Revealed: Selected Writings 1949-2006
The Creation: A Meeting of Science and Religion, 2006

En català:

Teoria de la biogeografia insular (1982)

En castellà:

Ecología, evolución y biología de poblaciones (1978)
Sociobiología (1980)
Comportamiento animal (1982)
Sobre la naturaleza humana (1983)
Biofilia (1989)
La diversidad de la vida (1994)
El naturalista (1995)
Viaje a las hormigas (1996)
Consilience: la unidad del conocimiento (1999)
La diversidad de la vida (2001)
El futuro de la vida (2002)
La creación. Salvemos la vida en la tierra (2007)

CONTACTES:

Secretaria del Premi Internacional Catalunya:

Teresa Sala

Telèfon: 93 567 64 24

Email: tsala@gencat.net

Dr. Edward O. Wilson

Harvard University, Museum of Comparative Zoology

26 Oxford Street

Cambridge MA 02138-2902

Telèfon de casa: +1 781 862 10 54

Museu: +1 617 495 23 15

Email: ewilson@oeb.harvard.edu

Per entrevistar el Dr. Wilson avui, trucar-lo a casa seva, a Boston.

Hi ha 6 hores de diferència amb Barcelona: a les 6 de la tarda hora de Barcelona a Boston són les 12 del migdia.